

JUDr. ROBERT PELIKÁN, Ph.D.
MINISTR SPRAVEDLNOSTI ČR

V Praze dne: 5. 6. 2017
Čj. MSP-714/2016-OJD-SPZ/3
Počet listů: 2
Přílohy: 2

Nejvyšší soud ČR
Burešova 20
657 37 Brno

Obv. zemř. D.P. – stížnost pro porušení zákona

Příloha :

Ověřená kopie rozsudku Nižšího vojenského soudu v Plzni ze dne 12. 11. 1952 sp. zn. Vt 32/52
Podnět k podání stížnosti pro porušení zákona JUDr. L.M. ze dne 4. 9. 2016

Podle § 266 odst. 1 tr. řádu podávám ve prospěch obviněného zemř. D.P.,

stížnost pro porušení zákona

proti rozsudku bývalého Nižšího vojenského soudu v Plzni ze dne 12. 11. 1952, čj. Vt 32/52-62, který nabyl právní moci dnem 12. 11. 1952, tedy dnem vyhlášení.

Rozsudkem bývalého Nižšího vojenského soudu v Plzni ze dne 12. 11. 1952, čj. Vt 32/52-62, byl obviněný D.P. uznán vinným trestným činem vyhýbání se služební povinnosti podle § 270 odst. 1 písm. b) tr. zákona č. 86/1950 Sb. a byl mu uložen nepodmíněný trest odnětí svobody v trvání 21 měsíců.

Předmětného trestného činu se obviněný dopustil tím, že „od nástupu vojenské služby dne 30. 8. 1952 odmítl vykonávat jakoukoliv službu pro naši armádu, odvolává se na své náboženské přesvědčení“.

Z odůvodnění tohoto rozsudku mimo jiné vyplývá, že se obviněný ke svému činu plně doznal, přičemž setrval na svém rozhodnutí vojenskou službu nevykonávat.

V dané věci nebyl obviněným ani jeho blízkými podán návrh na zahájení rehabilitačního řízení dle zákona č. 119/1990 Sb., o soudní rehabilitaci, ve znění pozdějších předpisů.

Podle ust. § 15 odst. 1 Ústavy Československé republiky z roku 1948 (ústavní zákon č. 150/1948 Sb.) se svoboda svědomí zaručuje.

Podle § 1 odst. 1 zákona č. 87/1950 Sb. bylo účelem trestního řádu upravit řízení v oboru trestního soudnictví tak, aby trestné činy byly náležitě zjištěny a jejich pachatelé podle zákona potrestáni.

Podle § 2 odst. 3 trestního řádu z roku 1950 bylo úkolem soudu v trestním řízení zejména spravedlivě rozhodovat o trestných činech.

Podle § 270 odst. 1 písm. b) tr. zákona č. 86/1950 Sb. se trestného činu vyhýbání se služební povinnosti dopustil ten, kdo se úmyslně vyhýbal plnění služební povinnosti nebo služebnímu úkonu mimo jiné i tím, že se odvolával na náboženské nebo jiné přesvědčení.

Výše uvedenými ustanoveními se bývalý Nižší vojenský soud v Plzni při svém rozhodování důsledně neřídil.

Podle § 1 odst. 1 zákona č. 119/1990 Sb., o soudní rehabilitaci, ve znění pozdějších předpisů, je účelem zákona zrušit soudní rozhodnutí za činy, které v rozporu s principy demokratické společnosti respektující občanská politická práva a svobody zaručené ústavou a vyjádřené v mezinárodních dokumentech a mezinárodních právních normách zákon označoval za trestné, umožnit rychlé přezkoumávání případů osob takto protiprávně odsouzených v důsledku porušování zákonnosti na úseku trestního řízení, odstranit nepřiměřené tvrdosti v používání represe, zabezpečit neprávem odsouzeným osobám společenskou rehabilitaci a přiměřené hmotné odškodnění a umožnit ze zjištěných nezákonností vyvodit důsledky proti osobám, které platné zákony vědomě nebo hrubě porušovaly.

Podle § 1 odst. 2 výše uvedeného zákona o soudní rehabilitaci, činy, které směřovaly k uplatnění práv a svobod občanů zaručených ústavou a vyhlášených ve Všeobecné deklaraci lidských práv a v navazujících mezinárodních paktech o občanských a politických právech, byly československými trestními zákony prohlášeny za trestné v rozporu s mezinárodním právem a mezinárodnímu právu odporovalo také jejich trestní stíhání a trestání.

V dané věci tudíž bylo přihlédnuto k účelu zákona č. 119/1990 Sb., o soudní rehabilitaci, ve znění pozdějších předpisů, jehož vydáním zákonodárce požadoval odstranění největších křivd, které se v 50. letech 20. století staly v justičním rozhodování v době upevňování socialismu, kdy obviněný byl odsouzen v podstatě pro svoje náboženské přesvědčení, na kterém setrval i v rámci řízení před soudem. V době rozhodování býv. Nižšího vojenského soudu v Plzni nebylo přihlédnuto k tomu, že obviněný uplatnil své základní právo zaručené v ust. § 15 odst. 1 Ústavy ze dne 9. 5. 1948. Je třeba rovněž konstatovat, že Ústava z roku 1948 sice svobodu vyznání i svědomí formálně zaručovala, avšak navazující norma nižší právní síly vydána nebyla. Nadto v § 15 odst. 2 ústava svobodu svědomí negovala dikcí, že světový názor, víra nebo přesvědčení nemůže být důvodem k tomu, aby někdo odpíral plnit občanskou povinnost uloženou mu zákonem. Svoboda svědomí přitom patří k tzv. základním právům absolutním, tj. takovým, která nelze omezit obyčejným zákonem. Ústava z roku 1948 odepřela svobodě svědomí charakter tzv. absolutního práva, když toto nové a bezbřehé omezení svobody svědomí přerušilo kontinuitu chápání svobody svědomí jako absolutního práva tak, jak ji chránila již Ústavní listina ČSR z roku 1920.

Obviněný P. neměl v rozhodné době možnost výkonu alternativní služby beze zbraně, jelikož tato neexistovala, a proto nemohl dostát svým zákonným povinnostem, aniž by se dostal do rozporu se svým vlastním svědomím. Jeho čin – posuzovaný prizmatem dnes platných hodnot a principů demokratického právního státu – nelze kvalifikovat jako trestný čin, neboť absentuje obligatorní znak protiprávnosti.

Navrhují proto, aby Nejvyšší soud ČR:

- 1) Podle § 268 odst. 2 tr. řádu vyslovil, že rozsudkem bývalého Nižšího vojenského soudu v Plzni ze dne 12. 11. 1952, čj. Vt 32/52-62, byl v neprospěch obviněného D.P. porušen zákon v ustanovení § 2 odst. 3 zákona č. 87/1950 Sb. ve vztahu k ust. § 270 odst. 1 písm. b) tr. zákona č. 86/1950 Sb.;
- 2) podle § 269 odst. 2 tr. řádu napadený rozsudek zrušil a dále zrušil i všechna rozhodnutí na tento rozsudek obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu,
- 3) a dále postupoval podle § 270 odst. 1 tr. řádu, příp. podle § 271 odst. 1 tr. řádu.

JUDr. Robert Pelikán, Ph.D.
ministr spravedlnosti ČR

Nejvyšší soud rozhodl pod sp. zn.: [7 Tz 40/2017](#)